

ZLATNI CEKIN u Slavonskom Brodu

Za vrijeme Domovinskoga rata u Hrvatskoj je poginulo 402 djece. Od toga broja u Slavonskom Brodu smrtno je stradalo njih 28. Broj ranjene djece ostao je nepoznat.

U Bologni u Italiji djeluju franjevci (OFM) koji imaju svoje karitativno društvo *Antoniano*. Oni su 1957. godine pokrenuli dječji glazbeni festival koji se zove *Zecchino d'oro* (Zlatni cekin). Taj festival u Italiji je veoma popularan i prerastao je u kulturnu instituciju čiju važnost je prepoznao i *UNESCO*. Tijekom Domovinskoga rata talijanski franjevci odlučili su pomoći djeci u Hrvatskoj koja su žrtve rata. Povezali su se sa Bosanskom franjevačkom provincijom „Bosne Srebrene“ koja je prihvatila suradnju i delegirala svojega člana fra Iliju Jerkovića, koji je zdušno prihvatio suradnju sa sponzorima i donatorima.

Tako je 1993. na rubu Slavnskoga Broda, u Vinogorskoj ulici 115 u kratkom roku iznikla privatna neprofitna ustanova za pružanje svestrane stručne pomoći djeci sa posebnim potrebama. Ta ustanova iz zahvalnosti donatorima nosi ime *Zlatni cekin*. Danas je to moderni stručni Centar za rehabilitaciju djece s posebnim potrebama, u kojem se nalazi poliklinika, koja uz zdravstvenu djelatnost pruža i socijalne usluge i dječji vrtić – zdravstvena, socijalna i odgojna djelatnost.

Takve specijalizirane državne ustanove nalaze se u Hrvatskoj isključivo u velikim gradovima. Cijela Slavonija do tada nije imala ovakvu ustanovu. Stoga su, do Domovinskoga rata, neki roditelji djecu s posebnim potrebama iz Slavonije odvodili na terapije i tretmane u Beograd.

Tijekom proteklih 27 godina u *Zlatnom cekinu* djeci s teškoćama u razvoju pruža se, uz prethodni pedijatrijski i fizijatrijski pregled, rana dijagnostika, rani početak rehabilitacije i rana socijalizacija. Omogućeni su dnevni i tjedni boravci majkama s djetetom. Na taj način se majke podučava tehnikama rada, vježbanja i ophođenja s djetetom, kako bi to one dalje nastavile prakticirati kod kuće. Obitelji s ugroženom djecom uz potrebne terapije dobivaju i sve potrebne savjete, upute i usluge patronažne službe.

Danas *Zlatni cekin* ima oko 60 uposlenika: 3 liječnika, 3 psihologa, 3 defektologa, 2 logopeda, 2 radna terapeuta, 11 odgajateljica, 8 medicinskih sestara, 6 fizioterapeuta, 2 kuharice, 2 administrativna radnika, 3 spremačice te još mnogo drugoga pomoćnoga osoblja. U ustanovu dolaze volonteri iz Hrvatske i iz inozemstva. Svakoga dana kroz ambulante i kabinete prođe više od 200 djece na medicinske, psihološke, defektološke, logopedске i fizijatrijske tretmane. U sklopu ustanove nalazi se i dječji vrtić za 115 djece u kojem se radi po Montessori odgojnoj metodi (među njima je 50 hendikepirane djece!). Naglasak se odmah na početku stavlja na ranu dijagnostiku, ranu rehabilitaciju i ranu socijalizaciju djece s teškoćama po principu interdisciplinarnoga stručnoga rada.

U zadnjih desetak godina upadljivo se povećava broj djece sa smetnjama iz spektra autizma. Takva djeca iziskuju intenzivni rani stručni tretman, a njihovi roditelji trebaju snažnu i dugoročnu psihološku podršku i edukaciju. Stoga su s vremenom prostori *Zlatnoga cekina* postali pretijesni. Potrebno je također i dodatno osoblje. S pojedinim djetetom nije dovoljno dnevno raditi samo sat vremena. Unatrag godinu dana nadograđeno je još 1.000 m² novoga prostora. Unutar dječjega vrtića otvorila se i jaslička skupina. Uz dodatnu dijagnostičku i terapijsku opremu instaliran je sustav za prikupljanje kišnice, sustav za zagrijavanje vode sunčevom energijom, te solarni kolektori za električnu struju što uvelike olakšava troškove poslovanja.

Pokretač i vizionar *Zlatnoga cekina* je fra Ilija Jerković. On je od prvoga dana uložio sve svoje fizičke i umne snage u taj veliki projekt. Ja mu se kao liječnica za djecu divim na upornosti i ambiciji. Trebalo je da on kao redovnik nauči veoma mnogo gradiva iz medicine, osobito pedijatrije, neurologije, fizijatrije, psihologije i defektologije. Sve to fra Ilija izvrsno prati. On mora istodobno biti i ravnatelj i psiholog, odgajatelj i defektolog, logoped i radni terapeut, menadžer i socijalni radnik, blagajnik i prikupljač donacija, duhovnik i manualni radnik. On je duša *Zlatnoga cekina*. On uvijek ističe da je zahvalan dragomu Bogu, stručnom osoblju i prijateljima koji mu pomažu.

Šezdeset tamošnjih uposlenika ima skromne plaće. Oni su svjesni da su obitelji njihovih malih pacijenata siromašne i da roditelji ne mogu podmirivati ekonomsku cijenu brojnih usluga koje njihova djeca dobivaju. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i Ministarstvo za demografiju i socijalnu politiku donekle pomažu, ali to još uvijek nije dovoljno. Da nije bilo dobrih ljudi niti bi *Zlatni cekin* bio sagrađen, niti bi počeo s radom, niti bi se do sada održao. Dok su na drugim mjestima slične ustanove oslobođene plaćanja poreza na donacije i dobivaju razne poticaje, *Zlatni cekin* nije oslobođen PDV-a na donacije, nema pravo na poticajna sredstva, niti za hendikepiranu djecu može dobiti asistente; zato jer je to privatna neprofitna ustanova čiji osnivači su franjevci. Do nedavno se ta ustanova nije mogla prijaviti za sredstva od europskih fondova.

Došlo je vrijeme kad donatora i sponzorstva ima sve manje, a ugrožene i potrebite djece sve je više. Naše društvo u Hrvatskoj i dalje nema dovoljno sluha za takvu djecu. Pomoć koju pruža djeci i njihovim roditeljima je nedostatna. Unatoč svim problemima u *Zlatnom cekinu* se ne predaju. Čekajući bolja vremena, cijeli kolektiv neumorno radi koliko god može. A rezultati pokazuju da se može mnogo učiniti.

U *Zlatnom cekinu* srdačno i rado primaju zainteresirane individualne ili grupne posjetitelje. Za svakoga od njih fra Ilija će naći vremena, svakoga će provesti prostorima ove jedinstvene ustanove, te na licu mjesta pokazati rezultate predanoga rada svoje vrijedne ekipe. Nema toga gosta u *Zlatnom cekinu* koji neće u svoju dušu upiti djelić prisnosti koja vlada pod tim krovom. U toj kući svako se potrebno dijete prigrljuje i postaje *naše* dijete, *moje* dijete, *Božje* dijete.

Osobno sam više puta bila u *Zlatnom cekinu*. Mogu ga iskreno preporučiti kao cilj jednoga edukativnoga posjeta. Takav posjet osobito stavljam na srce udrugama žena, udrugama roditelja djece sa posebnim potrebama, udrugama studenata medicine, psihologije, defektologije, udrugama medicinskih sestara, članovima župnih caritasa, udrugama mladih u župama, volonterskim centrima. Za sat ili dva boravka u toj ustanovi, većina će posjetitelja osjetiti promjenu u svojoj duši. Pod tim krovom čovjeku se počnu otvarati novi obzori, on počinje više cijeniti život i zdravlje, a kući se vraća bolji i ponizniji.

I na kraju još nešto:

Postoje tri razloga zašto vrijedi otići u *Zlatni cekin*.

Prvi je razlog što je dobro upoznati ustroj i funkcioniranje jednoga velikoga pogona baziranoga na dobrotvornosti i plemenitosti. *Zlatni cekin* je uistinu ogledalo ljudske humanosti i dobrote!

Drugi je razlog susret s roditeljima potrebite djece, treba čuti njihova svjedočenja, osjetiti u njihovim riječima kako oni žive od podrške koja im se u toj ustanovi nesebično pruža.

Treći je razlog najvažniji: vrijedi upoznati fra Iliju Jerkovića, toga neobičnoga redovnika koji nije samo pravi bosanski „ujak“ širokoga osmijeha i čvrstoga zagrljaja, nego i *tata* i *mama* svakome onome koji pokuca na njegova vrata i prekorači prag njegovoga *zlatnoga* projekta.

Ja vas molim, pođite u Slavonski Brod, pogledajte i doživite tu humanu ustanovu.

Nemojte odgađati, da ne zakasnite.

Jer možda i Vi možete malo pripomoći da taj projekt i dalje živi, da bude uspješan i pomaže djeci s posebnim potrebama!

Sve što vas još zanima možete naći na stranici www.zlatni-cekin.hr